

ZAMYŠLENÍ NAD KOMUNIKOVÁNÍM STATISTIKY V MÉDIÍCH

STATISTICKÁ ANALÝZA DAT, PSY 117

Veronika Klimešová

UČO 363714, obor psychologie

Dobré, v zásadě šlo spíše o investigativní práci. S těmi 22% procenty jste si mohla vyhrát více, vždyť to je úplný nesmysl 😊 10 b

Vyučující: Mgr. Stanislav Ježek, PhD
Mgr. Jan Širůček
Mgr. Jan Šerek

Datum odevzdání: 1.5.2010

Fakulta sociálních studií MU, 2009/2010

V dubnovém čísle časopisu *Moje psychologie* se objevil krátký článek upozorňující na domněnku, že pocit spokojenosti slouží jako účinná prevence infarktu (Rýzner, 2010). K tomuto závěru došli vědci z Columbijské univerzity na základě svého výzkumu (tamtéž). Sledovali po dobu deseti let 1700 osob rozdělených do pěti skupin podle jejich pocitu štěstí, věku, pohlaví a kouření (tamtéž). U každé skupiny s vyšším pocitem štěstí se snižovalo riziko infarktu o 22% (tamtéž). Vědci to vysvětlili tím, že šťastní lidé zpravidla vedou zdravější způsob života (tamtéž).

Tento článek má jako svůj zdroj uvedený internetový časopis Times Online. Zde se nachází o poznání delší text, vycházející z výzkumu Kathrin Davidson a kolektivu.

Pokud porovnáme samotnou vědeckou studii a anglický a český článek z ní vycházející, je patrné, že český text, pouze zobecňující anglický článek, nikoliv vycházející ze studie, obsahuje minimum informací.

Počet zkoumaných osob zde byl zaokrouhlen z původních 1739 na 1700, což může opticky působit lépe, ale z hlediska této velikosti vzorku jde o statisticky významnou část, která může zkušené oko uvést v omyl. Doba provádění výzkumu je zde též upravena na rovných deset let, ačkoliv ve skutečnosti trvala déle. Toto zkreslení ovšem není nijak významné a slouží spíše ke zlepšení přehlednosti článku. Existuje tedy určitá míra únosnosti v upravení dat pro publicistické účely. Pokud se jedná o zanedbatelný počet ve vztahu k velikosti vzorku nebo několikamístné desetinné číslo, není na škodu upravit výsledek pro lepší pochopení čtenáře. Vynechání statisticky významných dat za jakýmkoliv účelem je ovšem zkreslení celého výzkumu, což může být chápáno jako neetické vůči samotnému autorovi studie i čtenářům, kteří mohou v konečném důsledku získat naprosto jiný pohled na danou problematiku.

Anglický článek navíc uvádí jak autora, tak metodu výzkumu. Ta objasňuje jak rozřazování zkoumaných osob do skupin, tak způsob zkoumání pocitu štěstí a rizika infarktu. Je zde odhaleno i to, jakým způsobem je štěstí jako subjektivní emoce schopno ovlivnit lidskou somatiku. Celkově tento text poskytuje ucelený pohled na zkoumanou oblast i podstatná fakta o výzkumu.

Co však chybí v obou článcích je míra normálního rizika infarktu myokardu. Dozvíme se tedy pouze to, že se s dosažením každé vyšší úrovně štěstí z pěti nabízených sníží o 22% (tedy z 2. na 3. o 44% atd.) (Rýzner, 2010; Rose, 2010). Pokud bychom se tedy cítili opravdu vysoce šťastní, klesla by možnost infarktu o 88%, což je opravdu významná hodnota. Studie vychází ze zjištění, že srdeční příhoda postihne ročně průměrně 145 osob z 14916, míru rizika infarktu bychom tedy mohli určit jako 0,97% (Davidson, Mostofsky a Whang, 2010). Nečiní tedy ani jedno procento. Z toho tedy vyplývá, že 88% není v celkovém měřítku tak převratná hodnota, jak se zdálo na počátku. Tato metoda záměrného neuvedení (nebo zobrazení na okraj titěrným písmem) procentového základu se v dnešní době používá zřejmě nejčastěji. Je faktem, že snížení rizika o 88% vypadá lépe než o 0,85%. Tímto ovlivnění lidé si pak například kupují nejrůznější potravinové doplňky kvůli vidině zázračných výsledků, které se ovšem ve většině případů nedostaví. Člověk si ovšem tuto skutečnost často neuvědomuje, čímž dopřává takto manipulujícím firmám velké zisky.

Článek z časopisu *Moje psychologie* tedy poskytuje kusé, ne zcela pravdivé informace, vycházející navíc z jiného mediálního textu. Nemůžeme ovšem popřít, že je dostačující pro vzbuzení zájmu o danou problematiku.

Závěrem je tedy třeba uvést, že bychom neměli bezmezně věřit nepodloženým a nedostatečně vysvětleným informacím vyskytujících se v médiích. Měli bychom se naučit vidět skryté záměry reklam a číst i to, co je psáno malým písmem. V nejlepším případě

bychom si měli umět dohledat relevantní informace a vycházet teprve z nich. Tím ovšem nechci říct, že by žádným článkům používajícím statistiku nedalo věřit. Spíše je třeba statistice rozumět, abychom klamavé texty dokázali odlišit od těch pravdivých.

Použitá literatura

Rýzner, Z. (2010). *Moje psychologie*, 4, 23.

Rose, D. (2010, duben). Happy and enthusiastic people less prone to heart disease, say researchers. *Times Online*: (online). Dostupný z:

http://www.timesonline.co.uk/tol/life_and_style/health/article7031193.ece

Davidson, K. W., Mostofsky, E., Whang, W. (2010, duben). *Don't worry, be happy: positive affect and reduced 10-year incident coronary heart disease: The Canadian Nova Scotia Health Survey*: (online). Dostupný z:

http://irvinginstitute.columbia.edu/pdf/ehp603_final.pdf